

21.02.2018

ОТЧЕТ СЛЕД КОМАНДИРОВКА И ПРЕПОРЪКИ

след констативно посещение в Ларнака, Кипър
20- 22 септември 2017 г.
Комисия по петиции

Участници в командировката:

Пал Чаки

(PPE) (ръководител на
командировката)

Милтиадис Киркос

(S&D)

Анхела Валина

(GUE/NGL)

Игор Шолтес

(Greens/EFA)

Придружаващ член на ЕП:

Димитрис Пападакис

(S&D)

Такис Хаджигеоргиу

(GUE/NGL)

1. Въведение

Целта на констативното посещение на комисията по петиции в Кипър от 20 до 22 септември 2017 г. беше да се реагира на поредица от петиции, получени от комисията във връзка с твърденията за вредни промишлени дейности в общините Ларнака (особено в пристанище Ларнака) и Арадипу. Спецификата на твърденията, както и тяхното значение за правото на ЕС съгласно директивите „Севезо“, са посочени в приложените резюмета на петиции¹, както и в съобщението на Европейската комисия от 31 юли 2017 г.².

Делегацията на комисията по петиции, председателствана от г-н Пал Чаки (PPE), беше съставена от следните членове на ЕП: Г-н Милтиадис Киркос (S&D), г-жа Анхела Валина (GUE), г-н Игор Шолтес (Verts), г-н Такис Хаджигеоргиу (GUE – служебно определен член) и г-н Димитрис Пападакис (S&D – служебно определен член).

Посещението включваше поредица от заседания на делегацията с вносителите на петициите, кипърски национални органи (както на централно, така и на общинско равнище), кипърския парламент, Сметната палата и омбудсмана.

Настоящият доклад, замислен като отговор на заявените в петициите тревоги на кипърските граждани, съдържа предварителна информация по спора и кратко обобщение на основните констатации на делегацията, до които е достигнато след срещи с различни заинтересовани страни, като той завършва с набор от препоръки въз основа на тези констатации.

2. Предварителна информация

а. Пристанище Ларнака

Разположено едва на шест километра от международното летище на Ларнака и в близост до „Финикудес“ – най-големият и оживен плаж, използван както от местните жители, така и от туристите – пристанище Ларнака е концентрирано в относително малък район в центъра на града и е заобиколено от жилищни зони. Пристанището е второ по големина в Кипър. Строителството му е завършено през юни 1973 г. и е започнало да функционира в края на същата година.

Разположено на площ от 445 000 квадратни метра, сега то е многоцелево пристанище, на което се обработват всички видове пратки (животински фуражи, зърно, гипс), конвенционални товари (дървен материал, торове, желязо, автомобили) и петролни продукти. През последните години то е била използвано от туристически и пътнически кораби, както и от търговското корабоплаване, като също така в южния край е изградено пристанище за яхти. Поради тази причина се търси стратегически инвеститор, който да гарантира еднакво развитие на пристанището и на марината. За целта е публикувана покана за представяне на оферти.

Пристанището е разположено освен това непосредствено до нефтени и газови инсталации, които попадат в обхвата на компетенциите на директивите на ЕС за

¹ Приложение 1 към настоящия работен документ.

² Документ PE572.924v04-00.

„Севезо“¹ (относно например процедурите в отговор на опасностите от големи аварии, включващи опасни вещества). Тези инсталации, които се простират на север от пристанището в продължение на няколко километра, включват газови и нефтени резервоари, намиращи се в непосредствена близост до жилищни сгради и предприятия в околните райони. Правителствените планове за изместване на тези инсталации далече от предградията на Ларнака датират от няколко десетки години, но все още не са изпълнени. Гражданите са изразили загриженост и са провели протести, настоявайки за незабавно преместване. Както е посочено по-долу, този въпрос не може да бъде отделен от въпросите, повдигнати в петициите, като съществува призната необходимост от предоставяне на интегрирано решение, така че да бъдат решени както въпросът за преместването на инсталациите, така и останалите въпроси, повдигнати от вносителите на петициите. Всъщност проблемите около пристанището се развиха около въпроса с инсталациите. Въпреки че съответните петиции само накратко се позовават на инсталациите, двата въпроса са тясно свързани помежду си.

Проучването и експлоатацията на въгледороди в Кипър датира от 2013 г. Два цикъла на лицензиране доведоха до предоставянето на права за петролните компании да извършват проучвателно сондиране в кипърската изключителна икономическа зона (ИИЗ). Правата за проучване са предоставени за период от три години за три дружества: ENI (Италия), Noble Energy (САЩ) и Total (Франция). MedServ Ltd със седалище в Кипър, предлага помощни услуги и предоставя експертен опит при сондажните работи за природен газ. Дружеството е получило тригодишен лиценз за тази цел от кипърска пристанищна администрация.

През юни 2014 г. две тежки промишлени единици са били монтирани за използване от дружества за добив на въгледород, извършващи дейност в изключителната икономическа зона (ИИЗ) на Кипър, и по-специално ENI Cyprus Ltd, представляващи завод за течна глина (съоръжение за производство и съхраняване на течна глина за последващо транспортиране до сондажите) и завод за химическо съхранение (съхранение на течни и сухи химически продукти). И двете са разположени само на 125 метра от най-близките жилища. Дружеството ENI Cyprus Ltd е поверило управлението на инсталацията за сондажни течности на Halliburton Mediterranean Company Ltd, инсталацията за съхранение на химикалите на Medserv Cyprus Ltd, която също така е поела отговорност за цялостното управление на базата.

Местните жители са възразили категорично срещу изграждането и експлоатацията на тези съоръжения, участвали са в протести, внасяли са петиции пред комисията по петиции на ЕП и жалби пред Европейската комисия, като също да и предприели правни действия (все още в процес на разглеждане) пред местни съдилища срещу правителството на Кипър. В общинския съвет и сред голяма част от местното население се е надигнала опозиция, дължаща се основно на факта, че логистичната база е разположена в центъра на Ларнака, в близост до жилищни райони и популярни туристически атракции и в област, популяризирана от много години за търговско и туристическо развитие, но също така и поради факта, че не е имало предварително провеждане на обществена консултация за действието на пристанището, нито е била предоставена каквато и да било информация относно екологичните и здравните последици от планираните операции. Впоследствие е била организирана публична среща

¹ Директивите за Севезо: Seveso-I ([Директива 82/501/ЕИО](#)), Seveso-II ([Директива 96/82/ЕО](#)), Seveso-III ([Директива 2012/18/ЕС](#)).

през юли 2014 г. с участието на държавни служители и представители на предприятията, чиято цел е била да бъдат информирани заинтересованите страни и намалени протестите. Срещата се е състояла след съгласуваните реакции на местните жители и след като изграждането на инсталациите вече е започнало.

Според кмета на Ларнака към тогавашния момент не са били извършвани консултации с община Ларнака преди да бъдат издадени лицензите за експлоатация на тези съоръжения. Лицензите са били предоставени директно от правителството, като това е станало известно на общината и на обществеността, след като строителството е било започнало и е отивало към завършване. Едва след започване на строителството общината е поръчала проучване относно екологичното и социално-икономическото въздействие от използването на пристанището като логистична база за морски сондажни проучвания. Също така от общината е било поискано да удължи сроковете на гореспоменатите временни разрешения за работа, изтичащи през август 2016 г. По това време, след продължително обсъждане в общинския съвет, удълженията на сроковете са били отказани. Отказът се основава на факта, че въпросните дейности представляват потенциална опасност за здравето поради близостта до жилищни зони и плажове, че са несъвместими с градоустройствените планове за района, и че разположението на инсталациите на дружествата не е в съответствие с бъдещото градоустройствено планиране.

Независимо от това, кипърската пристанищна администрация впоследствие удължава лицензите на Medserv Cyprus и Noble Energy до август 2017 г., макар и с уговорката, че на дружествата е разрешено ползването на площите в пристанището единствено за складове и офиси.

Въглеводородните инсталации в пристанище Ларнака са били деинсталирани още преди констативната командировка. ENI, която е извършвала дейности на пристанището, вече обяви през 2015 г. намерението си да прехвърли своите дейности на пристанище Лимасол. Това е било направено, като така е бил сложен край на всички въглеводородни дейности в пристанище Ларнака, които бяха и основният източник на конфликт. Въпреки това, независимо от факта, че всички дружества изглежда са прехвърлили дейностите си към пристанище Лимасол, вносителите на петициите са изразили загриженост по отношение на започването на дейности по главните сонди, планирани за есента на 2017 г., като опасенията са, че ще се повтори сценария от 2014 г., когато нито на общинските органи, нито на обществеността е било дадено да се произнесат при прякото лицензиране на дружествата от правителството. Дори по време на констативното посещение на комисията по петиции имаше жалби заради шума и емисиите на замърсяващи вещества от корабите в пристанището, участващи в добивните дейности, както и повтарящи се жалби по отношение на нощните дейности в пристанището.

През юли 2017 г. Medserv Cyprus получи удължение на срока на договора. Дружеството обяви, че ENI Cyprus Ltd е удължило срока на договора за предоставяне на помощни услуги за оперативната база в Кипър с още две години. Продължаването на договора включва предоставяне на специализирани инсталации и услуги в пристанище Лимасол, макар и базисните съоръжения в пристанище Ларнака да се запазват. Дружеството Multimarine Services Ltd., което също подпомага сондажните дейности, продължава да държи помещения в пристанище Ларнака, въпреки че те ще бъдат премахнати в близко бъдеще. Дружеството също така заяви, че поради студеното време през този сезон,

работниците могат да влизат в сградата за почивка, кафе пауза и обедна почивка.

В доклад от 2015 г. на кипърския омбудсман по въпроса на проекта за пристанище Ларнака се установяват редица недостатъци в процеса на вземане на решения, включително:

1. липса на стратегическо планиране за постигане на баланс между ползи и недостатъци на проекта;
2. недостатъчно допитване с обществеността, което е било ограничено до съображения относно икономическото въздействие и не е обхващало екологичните и социалните последици, въпреки мащабния характер на проекта, като по този начин не е била предоставена възможност да бъдат изслушани становищата на гражданите, в нарушение на Конвенцията от Орхус;
3. обосновани тревоги на гражданите по отношение на дейност, водеща до високи нива на шум, възможна радиоактивност и влошаване на състоянието на околната среда в близост до жилищни райони;
4. липса на изискваното разрешение за подобна дейност, въпреки особения ѝ характер, изключва възможността за допитване до общността и вследствие „отделите на публичния сектор следват неясна, прибързана и ограничителна процедура, за да се осъществи възлагането на проекта за развитие в пристанище Ларнака, независимо от неговия характер.“

Според доклад от 2015 г. на кипърската Сметна палата, въпреки че компетентното министерство, отдел или служба следва да получи мненията на директора на градоустройството и жилищната политика, като орган по планирането, по въпросите, касаещи специални правителствени проекти, за които освобождаване от разпоредбите, посочени от органа по планиране, може да бъде оправдано в името на обществения интерес, като основната цел е да се осигури изпълнението на проекти от национално или регионално значение и безпрепятствено упражняване на държавната политика за развитие, вземането остава компетенция на Министерския съвет. Според доклада на Сметната палата, следователно, всички тези съоръжения са незаконни. В същото време, според Сметната палата, позицията на Министерството на вътрешните работи, че не се изисква разрешение за строителство за подобна дейност, както се посочва в неговото писмо до община Ларнака, не е правилна.

б. Инсталации в Арадипу

Два завода за операциите, извършвани съответно от Halliburton и Schlumberger, са били построени в община Арадипу (в близост до Ларнака). Те се отнасят до въпроса за пристанище Ларнака, тъй като значителни инсталации на двете дружества са построени, за да предоставят логистична помощ за работата, която предстои да бъде извършена във връзка с сондирането за природен газ (като обработка на химикали за пристанище Ларнака или Лимасол и съоръжения за почистване на сондите). Halliburton ще сондира, циментира и завършва изграждането на кладенците на ENI, докато Schlumberger ще извършват каротаж и изпитване. Тези съоръжения се на около 7,5 км от пристанище Ларнака и приблизително един километър от жилищните райони.

Заводите са били построени през 2007-2008 г. върху държавна земя (бившата Larnaca Free Zone), отдадени са под наем на две други дружества (извършват други дейности, например изграждане на соларни панели) на изключително ниска цена на квадратен метър, която се квалифицира като държавна помощ в полза на тези дружества. След удължаване на договорите за наем за допълнителен петгодишен период и изграждането на инсталациите, първоначалните изпълнители преотдават под наем съоръженията съответно на Halliburton и Schlumberger. Въпреки това наемът за пренаемане е на пазарни цени, т.е. значително повече, отколкото двамата първоначални изпълнители плащат на кипърската държава като наем. Настоящите наематели са информирали компетентното министерство за своето намерение да използват тези съоръжения за услуги за подпомагане на дейностите по сондиране и за преработка на сондажните продукти.

Съоръженията са били разположени в район, който към тогавашна дата не е бил класифициран като зона за тежка промишленост: въпросните инсталации са от категория А (завод за тежка промишленост), докато общинският план за развитие на Арадипу предполага само инсталации от категория Б (завод за лека промишленост). Компетентните държавни органи изразиха опасения относно този факт когато двете дружества уведомиха за своето намерение кипърското правителство, като насочиха решението за одобрение на строителните дейности към Съвета на министрите, който беше одобрил изключението през 2014 г. След това държавните органи одобриха уведомлението, издадено от дружествата. Окончателно разрешение за строителство е било издадено от общинския орган на Арадипу през 2014 г. след разгорещено обсъждане в общинския съвет. Малко по-късно са били публикувани проучванията за ОВОС, според които въздействието на операциите се очаква да бъде умерено, като се препоръчва вземането на някои мерки.

Въпреки че строителните дейности към съответния момент по отношение на дружествата Schlumberger и Halliburton не са били обхванати от разпоредбите на законодателството за периода 2005—2014 г. по отношение на оценката на въздействието, поредица от заседания са били свикани за оценка на заявленията за проекти. Те са били посетени от длъжностни лица от съответните публични администрации и органи, включително Арадипу и Дромолаксия, които са получили покани. В допълнение към нова отделът за защита на околната среда е повдигнал редица въпроси в писмена форма по време на оперативния етап и етапа на изграждане. Въпреки това не е извършена оценка на въздействието върху околната среда, тъй като отделът за защита на околната среда е изразил мнението, че това не е правно изискване и че вече предприетите действия са били достатъчни. Всъщност екологичните спецификации, изготвени от отговорните правителствени служби, са били надлежно включени в плановете за строителство от засегнатите дружества. Според отдела за защита на околната среда до момента не са възникнали проблеми. Както признава представителят на Halliburton по време на разискванията по въпроса в кипърската парламентарна комисия по околната среда от 10 септември 2014 г., разрешителни за строителство не са били получавани.

Кипърският омбудсман публикува доклад по въпроса, в който ясно се посочва, че дейностите в сектора за добив на въгледороди, включително пряко свързаните с помощни услуги за проучване за въгледороди, за проверка и сондажни дейности, доскоро са били непознати в Кипър. Участващите административни отдели изглежда не са били готови да предприемат действия за регулиране на необходимите операции. В

оценката си омбудсманът счита, че обществените опасения са били основателни, предвид операциите, необходими за добив на природен газ (например дейности по проучване, сондиране, разбиване, инсталиране на наземни или разположени в морето платформи, контейнери за съхранение, компресорни станции и газопреносна инфраструктура, басейни за оттичане, съхранение и транспортиране на въглеродороди, обработка преди пускане на пазара), особено по отношение на възможното екологично въздействие върху флората, фауната и човешкото здраве.

Освен това в доклада се потвърждава, че не се е състояло допитване до обществеността, че община Арадипу е поръчала едва впоследствие две проучвания на въздействието върху околната среда, че трябва да е бил налице нормативен пропуск, който позволява предоставянето на лицензи без предварителни проучвания за оценка на въздействието върху околната среда, че не е налице стратегически план за определяне на местоположението, както и че са налице съоръжения, които създават повишено равнище на нарушаване обществения ред. В доклада се определя, че публичното обсъждане е било сведено единствено до евентуалните финансови и политически ползи за държавата, произтичащи от сондирането на въглеродород и неговата експлоатация, по-специално след финансовата криза, докато въздействието върху околната среда на операциите по сондирането за природен газ не получават съответната степен на внимание. Общественият скептицизъм се е засилил поради решението да се пренебрегне плана за развитие на Ларнака при разглеждането на заявленията за лицензи, внесени от дружествата, като с това се избягва процедурата по обществена консултация, която отнема повече време.

С оглед на започване на основни сондажни дейности през есента на 2017 г. инсталацията в Арадипу ще изиграе важна поддържаща роля, например със съоръжения за съхранение на химикали, ремонти и др.

В доклад по въпроса от 2017 г. на кипърската Сметна палата се описва предисторията на проблема и взаимодействието между кипърските органи и двете дружества. В него също така се подчертава факта, че компетентният орган е дал съгласието си за смяна на предназначението на съоръженията дори преди да е дадено разрешение от Министерския съвет. Докладът също така е особено критичен към промяната в предназначението на съоръженията, към държавните помощи, както и към факта, че земята е преотдадена под наем на пазарни цени на трети дружества без гаранции, че държавата ще получи справедлива цена по първоначалния договор за отдаване под наем.

3. Петиции

<i>Номер</i>	<i>Заглавие</i>
1540-14	внесена от Ф. П., с кипърско гражданство, относно създаването на промишлено пристанище в Ларнака
1541-14	внесена от Поливиос Ортодоксу, с кипърско гражданство, относно щети върху околната среда в Ларнака, Кипър
1542-14	внесена от Мария Теодору, с кипърско гражданство, относно промишлено пристанище в Ларнака
1543-14	внесена от Георгия Лиопетрити, с кипърско гражданство, относно енергийно промишлено пристанище в Ларнака

1544-14	внесена от Матеос Кондаринис, с кипърско гражданство, относно танкери за нефт и газ, спиращи в морето край град Ларнака
1644-14	внесена от Марика Николау, с кипърско гражданство, относно отпадъци в Ларнака
1662-14	внесена от А. С., с кипърско гражданство, относно преобразуването на пристанището в центъра на град Ларнака в Кипър в тежкопромишлено пристанище без консултация с местните жители
1665-14	внесена от Георгиос Стаматис, с кипърско гражданство, относно токсични отпадъци и химикали в Ларнака, Кипър
1666-14	внесена от Георгиос Николау, с кипърско гражданство, относно заплахата за града Ларнака в Кипър от строителството на промишлено пристанище в центъра на града
1667-14	внесена от Евгения Моисеос, с гръцко гражданство, относно превръщането на пристанището в Ларнака, Кипър в промишлено пристанище
1668-14	внесена от Мария Вонати, с кипърско гражданство, относно изграждането на промишлено пристанище в Ларнака, Кипър
1829-14	внесена от С. Л., с кипърско гражданство, относно разрушаването на околната среда в Ларнака
1830-14	внесена от К. П., с гръцко гражданство, относно прекратяване на замърсяването в Ларнака
0076-16	внесена от Мария Пападопулу, с кипърско гражданство, от името на „LarnacaAct“, относно изграждането на промишлено пристанище в Ларнака, Кипър и предполагаемите нарушения на европейското право
0144-16	внесена от Е.К., с кипърско гражданство, от името на „Citizens of Larnaca, Aradippou, Krassas“ (Граждани на Ларнака, Арадипу, Красас), относно изграждането на промишлено пристанище в Ларнака, Кипър и предполагаеми нарушения на европейското право

Резюмета на горепосочените петиции са представени в приложение 1 към настоящия документ.

Горепосочените вносители на петиции протестират срещу преустройството на централно разположеното пристанище Ларнака в тежкопромишлено пристанище, което да обслужва сондирането и добива на нефт и газ в кипърската изключителна икономическа зона. В рамките на сондажните дейности в пристанището се транспортират и складират утайки и други големи количества химикали, като се твърди, че радиоактивни метали и части се внасят и изнасят, а опасни експлозивни се изпращат на нефтените и газовите сондажни платформи. Вносителите на петицията отбелязват, че пристанището е зона, която попада под Директивата „Севезо“, тъй като нефтените и газовите компании имат изградени съоръжения в рамките на няколко метра от жилищни райони. Вносителите на петицията също така изразяват несъгласието си с решението за разполагане на големи складове в областта на Арадипу (в покрайнините на града на по-малко от километър от жилищния район) за съхраняване на големи количества експлозивни и химикали, както и на радиоактивни елементи за дружествата на

пристанището. Вносителите на петицията изразяват опасения, че здравето и безопасността на жителите и на околната среда ще бъдат компрометирани чрез замърсяване на почвата, въздуха и морето от теч на химикали и радиоактивност, както и поради риска от злополука. Жалбите засягат също усещането за промяна на характера на града от тихо туристическо градче в промишлен град. Състояли са се силни граждански протести с презумпцията, че не е било извършено проучване на въздействието върху околната среда за строителните дейности и че гражданите не са били информирани или с тях не е организирано допитване съгласно законодателството на ЕС. Дружествата, които извършват дейност в гореспоменатите съоръжения, са поискали удължаване на лицензите си за дейности в пристанище Ларнака, въпреки факта, че необходимите за някои от дейностите лицензи са били издадени на първо място.

Що се отнася до Арадипу, вносителите на петициите твърдят, че са разбрали за събитията едва след като решението да продължи с проекта вече е било приведено в действие, а съоръженията са били вече изградени, макар и да не е бил издаден нито един от лицензите, изисквани по закон, и да не е била извършена оценка на въздействието върху околната среда. В нарушение на изискванията на Орхуската конвенция и съответното законодателство на ЕС не е имало налична информация на разположение на обществеността във връзка с проектите в съответните общини. Вносителите на петициите са на мнение, че не е представено рационално обяснение на причината, поради която държавните органи са решили да предприемат мерки, за които не е извършена подходяща оценка на риска, и за които гражданите считат, че ще застрашат общественото здраве и икономиката на града, особено когато са на разположение по-подходящи и логични алтернативи. Вносителите на петициите твърдят, че са били лишени от правото си да участват в процеса на вземане на решения и все още се държат без информация за ставащото в кварталите, където живеят. Особено силна е загрижеността във връзка с възможно радиоактивно излъчване, по отношение не само на общественото здраве като цяло, но също така за сигурността на храните, тъй като съоръженията са изградени в близост до фабрики за производство на храни. Те са загрижени също така поради факта, че транспортирането на тръби и други материали през град Ларнака и по главните пътища от Арадипу към инсталациите ще бъде шумно и екологично обременително за района, в който има предимно жилищни сгради. Вносителите на петициите подчертават също така, че въпреки държавните обещания за това, че потенциално опасните инсталации ще бъдат премахнати от тази зона, изграждането на още две инсталации е била разрешена и е започнало.

В отговор на петициите Комисията публикува четири съобщения (вж. приложение 2). Според нея, въз основа на наличната информация Комисията няма причина да счита, че законодателството на ЕС в областта на околната среда не се прилага по подходящ начин в рамките на приложимите директиви на ЕС. Освен това, директивите за Севезо, които са били транспонирани в националната правна уредба на Кипър, включват важни разпоредби относно достъпа до информация, публичното участие в отделните решения по проектите, както и относно достъпа до правосъдие, позволяващ на гражданите да поискат административно или съдебно преразглеждане за оспорване на решения, актове и пропуски. В светлината на горепосоченото Комисията приканва вносителите на петициите да потърсят решение на национално равнище, тъй като националните органи са в по-добра позиция и могат по-добре да извършат оценка на конкретните случаи на неспазване, а също така разполагат с подходящите средства за решаване на проблема, ако опасенията бъдат счестени за основателни. Вносителите на петициите се приканват

да упражняват правата си съгласно националните процедури и средства за правна защита. Комисията няма да предприеме допълнителни действия във връзка с тези петиции.

4. Резюме на проведените срещи

Сряда, 20 септември 2017 г.

Среща с г-н Андреас Вирас, кмет на Ларнака

След представяне на предисторията и контекста на проблема с пристанище Ларнака кметът информира делегацията, че в неговата служба все още не е получен отговор от пристанищните органи на Ларнака относно това, дали са били издавани или подновявани разрешителни за промишлените дейности на пристанището и, ако е така, при какви условия. Той отбеляза, че той и общинският съвет заемат длъжностите си относително отскоро (около осем месеца към момента на посещението), като следователно не са същият орган, отказал да поднови лицензите на дружествата през 2016 г.

Кметът информира делегацията относно продължаващия проблем с резервоарите за съхранение, който той описа като „основен проблем“ и „въпрос № 1 за града“, като се има предвид тяхната близост до населен район. Кметът съобщи, че приблизително 60% от населението в Ларнака е изложено на потенциален риск от евентуален инцидент или странични ефекти, свързани с резервоарите за съхранение, и посочи приложимостта на законодателството на ЕС относно промишлените аварии (Директивата „Севезо“). Кметът поясни, че множество органи на града имат планове за действие при извънредни ситуации, както и че премахването на резервоарите се очаква от 2000 г. насам, когато централните правителствени органи са взели първото решение за тяхното премахване.

Кметът също така информира делегацията относно съществуването на нов енергиен център, известен като „Кипърската електроцентраля“ с пристанище (във Василико), който се намира на безопасно разстояние от населените райони и може да осигури алтернативно място за съхранение и промишлени дейности. Според получената от службата на кмета информация центърът е трябвало да бъде открит през март 2017 г., но не е бил постигнат напредък нито по отношение на промишлените дейности в пристанище Ларнака, нито по отношение на резервоарите за съхранение. Общинският съвет впоследствие е започнал съдебно производство. Подробностите относно обхвата и етапа, на който се намира това съдебно производство, не бяха обсъждани, но кметът посочи, че правителството е разрешило удължаване на сроковете за дружествата, които притежават резервоарите за съхранение (две години за съхранение на природен газ, една година за съхранение на нефт). Кметът също така поясни, че специален комитет има задачата да упражнява надзор върху процеса по премахване, но че според него постигнатият до момента напредък е недостатъчен.

След като кметът представи информацията, председателят на делегацията попита дали според него е имало достатъчно информация и сътрудничество по този въпрос между общинската администрация и правителството. Кметът обясни, че пристанищната администрация е под държавен контрол и че до момента е имало пропуски в комуникацията по отношение на получената информация относно дейностите на пристанище Ларнака в частност.

Среща с вносителите на петиции в градския съвет в Ларнака

Делегацията се среща с група вносителите на петиции, представлявани от г-жа Мария Теодору и г-жа Елени Кали.

Вносителите на петиции представиха настоящото положение в пристанище Ларнака и в Арадипу, като подчертаха, че дружествените съоръжения, които са собственост на Schlumberger, Total и ENI в двете места, са все още в експлоатация, независимо от твърденията за прекратяване на дейността и решенията на правителството за премахване и/или преместване. Вносителите на петиции също така възразиха срещу класифицирането на дейностите от страна на органите като непромишлени дейности и се позоваха на неотдавнашните констатации за водно и шумово замърсяване. Представянето беше придружено от поредица от снимки, направени от гражданите на засегнатите места, които показват по-конкретно предполагаемата непрекъсната промишлена дейност в пристанище Ларнака в момента на посещението, както и близостта до жилищата.

Според вносителите на петиции решението на пристанищната администрация от август 2013 г. да позволи извършването на промишлени дейности в пристанище Ларнака представлява нарушение на плана за местно развитие на Ларнака и е било взето без предварителни консултации с гражданите. В допълнение към повторното излагане на основните твърдения от своите петиции, вносителите на петиции изразиха отново опасенията си, че решенията на правителството относно промишленото развитие в пристанище Ларнака и в Арадипу, както и отлагането на премахването на резервоарите за съхранение на газ, са знак за съществена липса на стратегия и прозрачност по отношение на бъдещото развитие на населените места. Вносителите на петиции изразиха силното си предпочитание бъдещото развитие на пристанище Ларнака и околния регион да бъде ориентирано към туризма, а не към промишлеността. Гражданите изразиха също така възобновеното си чувство на недоволство от начина, по който правителствените органи комуникират с гражданите на тази тема, и убеждението си, че са подведени по този въпрос.

Четвъртък, 21 септември 2017 г.

Среща със заместник-директора на пристанище Ларнака и обиколка на пристанището

Делегацията беше приветствана на входа на пристанището от група граждани, които отново заявиха дълбоката си загриженост относно положението, недоверието си към правителствените действия и бездействия и належащата необходимост резервоарите да бъдат преместени далече от жилищата. След това делегацията се среща със заместник-генералния директор на пристанището и лицето, ръководещо дейностите по опазване на околната среда, в присъствието на кмета на Ларнака. По отношение на пристанище Ларнака, в отговор на твърденията на вносителите на петиции, че промишлената дейност продължава след удължаването на срока на лицензите, представителите на пристанищната администрация заявиха, че пристанището е било обект на „дейности по почистване“ през последните два месеца, включително, наред с другото, рециклиране на метален скрап.

По отношение на въпросите, повдигнати от службата на кмета относно удължаването на срока на лицензите и условията за това удължаване, делегацията беше информирана, че

предоставените на Noble Energy и Medserv Ltd лицензи са били удължени при същите условия, както при тяхното предоставяне, и предназначението им е било да позволят единствено извършването на дейности по съхранение.

В отговор на твърденията на вносителите на петиции за наличие на водно и шумово замърсяване, лицето, ръководещо дейностите по опазване на околната среда, заяви, че проучване от 2016 г. е установило много ниски равнища на шумово замърсяване, които са обичайни за леките промишлени пристанищни дейности, както и че последните водни проби, взети през 2014 г., не са показали признаци на свързано с промишлеността замърсяване на водите (в съответствие с кипърското законодателство, според което проверките на водата се извършват на всеки три години). По отношение на замърсяването на въздуха, лицето, ръководещо дейностите по опазване на околната среда, заяви, че равнищата са по-високи в града и че не е отчетено никакво допълнително замърсяване на въздуха вследствие на промишлените дейности в пристанището. По отношение на равнищата на радиоактивност, проучване, извършено през 2014 г. от Halliburton (едно от петролните дружества, лицензирани да извършват дейност в пристанището) под надзора на отдела по инспекция на труда на правителството, е установило много ниски стойности на радиация. Делегацията беше информирана, че е отговорено на всички въпроси на гражданите в тази връзка.

По отношение на пристанище Лимасол, делегацията беше информирана, че не е необходима оценка на въздействието върху околната среда поради вида на въпросните дейности. В този случай програмите за надзор са били проведени преди предоставянето на лицензите, а обществеността е била уведомена във връзка с това.

По отношение на пристанище Василико, което е в процес на разработване, представителите на пристанищната администрация информираха делегацията, че в допълнение към приемането на планирания терминал за втечен природен газ обектът е трябвало да поеме и по-значителна промишлена дейност. Въпреки това делегацията получи уверения, че всички тези дейности ще се придържат към стандартните ограничения в областта на околната среда, приложими съгласно законодателството на ЕС.

По време на последващата обиколка на пристанището с автобус членовете на делегацията видяха, че има някои малки офиси и места за съхранение, използвани от дружествата, както и че има само един кораб в пристанището, на който няма дейност по време на посещението. Членовете станаха свидетели на факта, че пристанището и резервоарите се намират в близост до жилищата (буквално от другата страна на улицата с жилища и жилищни блокове), че резервоарите се намират в близост до пристанището, както и че някои от резервоарите са разположени в близост до къщите и предприятията и върху плажовете в близост до плуващите хора.

Среща с постоянния секретар на Министерството на транспорта, комуникациите и благоустройството и други представители на министерството

По отношение на пристанище Ларнака, представителите на министерството информираха делегацията, че целта на правителството е да разработи Ларнака като „основно круизно пристанище“ (в рамките на схемата „полет и круиз“) и да популяризира марината на града, както и че правителството не е имало намерението да превърне района в промишлено пристанище. Отново беше заявено, че лицензите,

предоставени на дружествата, които понастоящем осъществяват дейност на пристанището, са били ограничени до целите на съхранение, като основното промишлено пристанище, което трябва да бъде разработено, е Василико, а Лимасол остава основното търговско пристанище в Кипър.

Делегацията беше информирана, че планът на правителството е да премести всички засегнати дейности, включително резервоарите за съхранение на газ, във Василико, както и че настоящото статукво не е приемливо положение. Освен това делегацията беше информирана също така, че дейностите по съхранение в пристанище Ларнака включват единствено извършване на манипулации с неопасни материали и че поради тази причина не е била необходима обществена консултация преди предоставянето или удължаването на срока на лицензите.

Постоянният секретар заяви също така, че пристанищната администрация на Кипър е финансирала изготвянето на проучване за ОВОС, възложено от общинските органи на Ларнака, и че обществеността е била напълно информирана за това. Според министерството впечатлението на някои граждани, че в пристанище Ларнака се извършват производство на утайка и други тежки промишлени дейности, се основава на неверни допускания и липса на разбиране. Той също така заяви, че единствената причина, поради която е била наета пристанищната площ, е била, за да се стимулира заетостта и да се противодейства на намаляването на дейността, пред което е изправено пристанището, както и че не са били необходими лицензи за пристанищните дейности, тъй като те не носят вреди.

Представителите на министерството увериха делегацията, че в бъдеще ще бъдат положени повече усилия, за да се засили сътрудничеството и комуникацията с кмета на Ларнака.

Среща с представители на Министерството на енергетиката, търговията, промишлеността и туризма

Делегацията се срещна с представители на отдела за въглеводородите в министерството, който предостави допълнителна информация относно мотивите за разширяването на пристанище Ларнака и първоначалното решение за предоставяне на лицензи за леки промишлени дейности там за срок от две години (от 2014 до 2016 г.). Според министерството в момента, в който пристанищната администрация е взела решението, пристанище Лимасол е било пренаселено, докато пристанище Ларнака не е било използвано достатъчно. От 2016 г. Лимасол е определено като пристанището, където ще бъдат прехвърлени съоръженията, които понастоящем се намират в Ларнака.

Освен това, през 2016 г. вследствие на протести на гражданите беше организирана публична среща в Ларнака, по време на която бяха предоставени обяснения относно ситуацията и беше отговорено на въпросите на гражданите. Представителите на министерството отбелязаха, че по време на тази среща е станало ясно, че някои членове на обществеността имат погрешни схващания, що се отнася до естеството на пристанищните дейности и обработваните материали, които според министерството са до голяма степен неопасни (например бентонит).

По отношение на бъдещото преместване, представителите на министерството признаха, че то е било отлагано многократно предвид сложността на плана. Понастоящем се

изпълнява генерален план за Василико, където се създава инфраструктура и където са предоставени зони на дружества, които преди това са осъществявали дейност в Ларнака; плановете са в доста напреднала фаза, като е било предоставено първото градоустройствено разрешително за преместването на съоръженията.

Що се отнася до Арадипу, те посочиха, че правителствените органи са предоставили на дружествата изключения, при условие че получат всички необходими лицензи. Община Арадипу е предоставила лицензи за строителство вследствие на проучването за ОВОС. Що се отнася до бъдещите плановете за проучване на залежи на нефт и природен газ, сондажите в блок 11 са били приключили към момента на посещението. Трябва да бъдат възложени още три блока, като настоящият изпълнител трябва да направи два сондажа в новия блок през есента на 2017 г., а Exxon Mobil (в блок 10) – два проучвателни сондажа през втората половина на 2018 г. Halliburton (изпълнител на Total) и Schlumberger ще предлагат помощни услуги в Арадипу.

Среща с представители на Министерството на вътрешните работи

Делегацията се среща с представители на органа по градоустройството и беше информирана, че параметрите на планиране за пристанище Ларнака се съдържат в градоустройствения план Ларнака, който не позволява промишлени пристанищни дейности. По отношение на местоположението на резервоарите за съхранение на газ, министерството информира делегацията, че с министерска заповед се постановява прекратяването и премахването на тези резервоари през февруари 2017 г. Следователно крайният срок за преместването на резервоарите е март 2018 г. за резервоарите, съдържащи нефтен газ, и март 2019 г. за резервоарите, съдържащи втечен нефтен газ. И двата вида резервоари трябва да бъдат прехвърлени във Василико; според представителите на министерството обаче има вероятност това да се забави с една до две години.

Във връзка с преместването на резервоарите от района, простиращ се от пристанището до Ороклини, администрацията изготвя по-обширен план за този район, който беше недоразвит поради наличието на резервоарите. Планът има за цел да модернизира района чрез качествено планиране, с нови пътища, велосипедни алеи, пешеходна алея, управление на водните потоци, многофункционални сгради в централните части, както и предприятия и жилища в кварталите. За извършването на горепосоченото подробно проучване е наето дружество, а мероприятията във връзка с обществената консултация вече са проведени. Новият план се очакваше да бъде публикуван до края на 2017 г., по същото време, когато проучването за ОВОС за този проект трябваше да бъде публикувано под ръководството на отдела за защита на околната среда.

Според представителите на министерството не са били необходими разрешения за изграждането на съоръженията в пристанището, тъй като искането е било подадено от Министерството на транспорта, а не от частно дружество. Въпреки това всички процедури са били спазени и органите са дали становища все едно искането е подадено от частно дружество, така че няма нарушение на закона. Накрая, що се отнася до Арадипу, след като представиха следваната от тях процедура, представителите на министерството изразиха становището, че се упражнява натиск Арадипу да бъде превърнат в изключително жилищен район, като това е причината за гражданските протести.

Среща с представители на Министерството на земеделието, развитието на селските райони и околната среда (отдел за защита на околната среда) и с комисаря по въпросите на околната среда

Представителите се извиниха в началото за отсъствието на министъра на земеделието, който е бил извикан по служебни дела и не може да присъства на срещата. Делегацията беше информирана, че, що се отнася до развитието на спомагателни дейности в Арадипу, градоустройственият план на Арадипу позволява използването за промишлени цели и функциите на промишлена зона. Другите цели, разрешени съгласно градоустройствения план, включват съхранение (на спомагателно/помощно оборудване) и работилници/преработвателни станции. Според закона не е било необходимо екологично разрешително; независимо от това отделът е поискал всички данни за околната среда, които са от значение за дейностите му, както и проучване на всички възможни рискове въз основа на предоставената от дружествата информация, и след това е наложил много строги екологични условия и наблюдение. Представителите посочиха, че двете съоръжения са в експлоатация и в действителност са в пълно съответствие с условията, наложени върху тях. Министерството също информира делегацията, че що се отнася до информирането на обществеността, неговите технически експерти са направили презентации, предоставили са обяснения и са се срещнали два пъти с градския съвет на Арадипу преди предоставянето на лицензите.

Делегацията беше информирана също така, че що се отнася до пристанище Ларнака, предприетите дейности не попадат в рамките на определението за промишлени дейности съгласно приложимото законодателство и следователно не е необходима оценка на въздействието върху околната среда. Въпреки това отделът е изискал много строги условия и е наложил изключително внимателно наблюдение по време на експлоатацията на пристанището през 2014 г., за да даде своето одобрение. Поради близостта до жилищата са измерени нивата на шума и е наблюдавано работното време. Тъй като дейностите е трябвало да продължат само 18 месеца, министерството е дало своето одобрение и впоследствие е наблюдавало нивата на шума и управлението на отпадъците на платформите, като е установило, че всичко е в норма. Оттогава не са подавани допълнителни искания за одобрение. Освен това според министерството нито една от дейностите в пристанище Ларнака не попада в обхвата на Директивата „Севезо“, докато обратното е вярно за района на Ларнака, където се намират резервоарите за съхранение на газ – извършва се анализ на риска под егидата на Министерството на заетостта на Кипър.

Що се отнася до преместването на резервоарите във Василико, делегацията беше информирана, че първото дружество, което е получило разрешение за строителство, вече е изградило резервоари и продължава тази дейност с цел да покрие и първоначалните нужди на другите дружества, които ще се преместят там. Преместването е квалифицирано като „много продължителен процес“, във връзка с който се извършват сериозни и задълбочени проучвания в областта на околната среда и заради който трябва да бъдат предварително отстранени много бюрократични пречки.

Среща с главния одитор, Сметна палата на Република Кипър

Главният одитор потвърди ангажимента на правителството на Кипър, че Лимасол ще остане основното търговско пристанище в Кипър, както и че това е доказателство, че

пристанище Ларнака няма да бъде промишлено; в онзи момент са били приети разпоредби с цел да се позволи използването за промишлени цели в Лимасол.

Делегацията беше информирана, че, що се отнася до преместването на резервоарите за съхранение на газ, има политически проблем във връзка с непрякото влияние и натиск, който извършващите дейността дружества упражняват върху държавните органи. Главният одитор даде пример по отношение на осигуряването на някои материали, по-конкретно битум, при които съществува почти монополно положение на пазара. Службата на главния одитор заяви, че се опитва да включи други дружества с цел да насърчи инициатива на частния сектор, която е съобразена с процеса по премахване на резервоарите.

Що се отнася до процедурите за предоставяне на лицензи, главният одитор поясни, че съществуват два вида съответни разрешения съгласно кипърското законодателство: разрешения за градоустройствено планиране/зониране и разрешения за строителство. Ако проектът се разработва от частно дружество, е необходимо разрешение за строителство, което се предоставя от общината, дори ако дружеството извършва строителната дейност върху терени, които са държавна собственост. Службата на главния прокурор отговаря за изясняването на тълкуването на законодателството в областта на процедурите за издаване на разрешения и лицензи. Съществува процедура за дерогация, особено когато става дума за проекти от национално значение и когато е необходима промяна на ползването на земята и съоръженията.

Посещение в кипърския парламент – съвместно заседание на комисията по транспорта, комуникациите и благоустройството и на комисията по околната среда

Делегацията се срещна със съвместна делегация от членове на кипърския парламент, съставена от председателя на комисията по околната среда д-р Адамос Адаму и г-жа Анита Димитриу (Демократически сбор – ДИСИ) и г-жа Евантия Сава (АКЕЛ), които са членове на горепосочената комисия, както и членовете на комисията по транспорта, комуникациите и благоустройството г-н Христинис Дзиованис (Прогресивна партия на трудовия народ – Левица – Нови сили – АКЕЛ), г-н Димитрис Димитриу и г-н Хараламбос Теоупембту (заместник-председател, група на Зелените). Ларнака е изборният район на почти всички от гореспоменатите членове.

Делегацията беше информирана, че въпросът за пристанище Ларнака е бил обсъден в рамките на няколко парламентарни комисии. Представителите на ДИСИ изразиха своето несъгласие със заглавията на петициите, тъй като никога не е било вземано държавно решение за превръщането на Ларнака в промишлено пристанище. Пристанището вече е съществувало през 1974 г., когато турската инвазия става факт, и площите около него са били предложени като жилищни райони за настаняване на някои от бежанците от северните части на острова. Следователно от техническа гледна точка къщите са заобикаляли пристанището. Представителите на ДИСИ считат, че оплакванията са само от една малка част от гражданите. Равнището на безработица в Ларнака след намаляването на банковите депозити през 2013 г. беше много високо, затова беше взето решение да се позволи извършването на такива дейности в пристанището (което вече отчиташе голямо намаляване на дейността си вследствие на икономическата криза), за да се стимулира заетостта в района. Те също така изтъкнаха, че по тръжната процедура за развитието на туристическото пристанище в Ларнака и марината са получени три

оферти, както и че изпълнителят на договора ще бъде избран до края на 2017 г. Що се отнася до преместването на резервоарите за съхранение на нефт в северната част на пристанището, вече е взето решение и то ще бъде изпълнено, тъй като средствата са налични и Европейският съюз е одобрил това преместване. Преместването на резервоарите за съхранение на газ изглежда малко по-сложно, тъй като кипърският пазар е малък и разходите за преместването са твърде големи за засегнатите дружества. По мнение на представителите на ДИСИ гражданите са могли да вземат участие и да се информират за планове за пристанището чрез комитета за развитие на Ларнака. На последно място, те считат, че опасенията на гражданите във връзка с пристанище Ларнака са неоснователни, тъй като правителството е взело неотменимо решение да не позволява пристанището да бъде използвано както през 2014 г. и ще позволи там единствено извършването на дейности по съхранение.

Членовете от АКЕЛ заявиха, че гражданите на Ларнака признават необходимостта от стимулиране на заетостта в района, но не считат, че излагането на човешкия живот на риск е правилният начин за постигане на това. Тяхната цел е да развият туризма успоредно със съвместимо търговско развитие, но считат, че градът им вече е претоварен и изложен на риск заради резервоарите, електрическите инсталации, промишлената зона и летището. Според тях правителството не е взело неотменимо решение за преместване на дружествата извън пристанище Ларнака (решението е отложено за 2019 г.), като същевременно не е известна точната дата, на която дружествата ще се изнесат, резервоарите ще бъдат преместени и планове ще бъдат изпълнени. Що се отнася до инсталациите в Арадипу, г-жа Сава, която е била член на общинския съвет на Арадипу по времето, когато са били предоставени разрешенията за строителство на двете дружества през 2014 г., заяви, че е имало съгласувани и неясни усилия от страна на правителството и кмета на Арадипу за разполагане на инсталациите в близост до жилищен район. Като доказателство за това тя подчерта, че дружествата са получили своите разрешения в рамките на няколко месеца, а процедурите обикновено отнемат две до три години; Министерският съвет е предоставил дерогация на частни дружества, а дерогациите обикновено се предоставят единствено за държавни проекти; и накрая, община Арадипу е насрочила заседанието на съвета си и е предоставила разрешенията на дружеството по-рано, за да представи всичко като свършен факт при свикването на компетентната парламентарна комисия два дни по-късно.

Петък, 22 септември 2017 г.

Посещение и обиколка на община Арадипу

Делегацията направи обиколка на община Арадипу с автобус, като беше придружена от кмета на Арадипу, който коментираше основните посетени обекти. Тези обекти включваха две помощни съоръжения за сондажните дружества (Halliburton и Schlumberger), които бяха затворени и където не се забелязваха никакви работници. И двата обекта са изградени в бизнес парк (бившата свободна зона в Ларнака) в покрайнините на Арадипу близо до магистрала, която отделя бизнес парка от жилищните райони. Делегацията беше информирана, че тези две съоръжения не са и никога не са били в експлоатация. Изграждането на фабрика за преработване на злато все още не е приключило.

Разстоянието между съоръженията и жилищните райони е различно, тъй като

въпросните райони са населени едва отскоро; в действителност има няколко жилищни обекта в строеж. Средното разстояние по права линия е около един километър.

Среща с г-н Евангелос Евангелидис, кмет на Арадипу

Делегацията беше информирана, че що се отнася до процедурата за издаване на разрешения, общината е длъжна да следва издадените от държавните органи становища и да издаде съответното разрешение. Ако дадена община се отклони от положително становище на държавата, тя трябва да представи съответни доказателства и да издаде мотивирано становище, както и да плати евентуални обезщетения. Държавните, а не общинските органи провеждат оценките на въздействието върху околната среда.

Кметът потвърди, че желанието на собствениците на земя в района е земята да се използва единствено за жилищни цели; земеползването се определя от съвета на собствениците на земя, а службата по градоустройството взема окончателното решение. По отношение на момента на провеждане на гражданските протести и на внасяне на петициите (твърди се, че протестиращите граждани не са от Арадипу, а от Ларнака) делегацията беше информирана, че по-голямата част от тях са организирани, съответно подадени, точно преди общинските избори и че „съвсем малък брой граждани са контролирали всичко“, като исканията им са били понякога „преувеличени“, а мащабът на протестите е бил раздут чрез социалните медии.

На последно място, делегацията беше информирана, че планът за местно развитие на Ларнака се преразглежда на всеки седем години, като последният е от 2013 г. Гражданите правят предложения за промени в плана, общината ги анализира и издава становище, а службата по градоустройството взема окончателното решение. При последното преразглеждане общината е предложила да се предвиди буферна зона между инсталациите и жилищните зони, въпреки че проучванията на службата по градоустройството са подкрепили мнението, че създаването и функционирането на промишлена зона е възможно.

Среща с комисаря по въпросите на администрацията и защитата на правата на човека (омбудсмана)

Омбудсманът информира делегацията, че разглеждането на основните жалби на гражданите е приключено и те са получили отговор. Решението в крайна сметка е довело до промяна в плана за развитие на Ларнака.

Що се отнася до Арадипу, развитието на спомагателни дейности и изграждането на глинозавод са били прекратени и ще бъдат прехвърлени във Василико. В Арадипу ще останат само дейностите по складиране; в бъдеще тук няма да се осъществяват дейности по преработка, оперативни дейности, нито каквито и да било други дейности, които биха могли да увреждат околната среда. Службата на омбудсмана не е получавала нови жалби по този въпрос.

По отношение на въпроса за разпространяването на информация и пропуските в комуникацията от страна на държавните и общинските органи, омбудсманът признава, че са били установени недостатъци на всички равнища, което е утежило ситуацията; въпреки това нейната служба не е получила жалби конкретно по този въпрос. По отношение на причините за подобни нередности в следваните процедури, които са

оставили у гражданите погрешно впечатление, по нейно мнение те се дължат на факта, че е била извършена първоначална оценка на бъдещата роля на пристанището, която обаче впоследствие е била преразгледана и индустриализацията на пристанището е била преустановена.

Среща с вносителите на петиции в градския съвет в Ларнака

На втората среща с вносителите на петиции делегацията и гражданите обмениха мнения относно основните резултати от срещите, на които присъства делегацията, и относно допълнителната информация, предоставена на делегацията от няколко граждани.

Вносителите потвърдиха, че има висящо съдебно производство пред Върховния съд на Кипър, заведено от общините Ларнака и Дромолаксия. Вносителите изтъкнаха също предстоящата през 2018 г. промяна на предназначението на земята на острова (включваща, наред с другото, преглед на плана за местно развитие на Ларнака) и изразиха опасения, че правителството ще „прибегне до реквизиция“ на земя за промишлени цели.

По отношение на премахването и преместването на резервоарите за съхранение на газ вносителите на петицията признаха, че съществува министерска заповед, но подчертаха, че през последните 17 години срокът на действие многократно е продължаван, а изпълнението забавяно.

По отношение на общия проблем, свързан с липсата на комуникация, вносителите на петициите заявиха, че това е постоянен проблем и че многократно е предоставяна противоречива и/или подвеждаща информация, на всички равнища на управление и от различни министерства. Беше посочено също така, че някои кметове дори са се опитали да докажат, че протестиращите граждани грешат, са невежи или психически нестабилни. Вносителите изразиха съмнение, че дружествата ще използват пристанището само за съхранение, и посочиха, че дори да бъде така, ще бъде трудно да се докаже, тъй като има само един-двама държавни инспектори, които да извършват необходимите проверки. Те изтъкнаха също така, че дружествата намират начини за заобикаляне на правителствените решения, издадените разрешения и гражданските протести, например като извършват дейности, които причиняват смущения и евентуално емисии, на корабите, намиращи в пристанището, а не на територията на самото пристанище.

5. Заключение и препоръки

Първият факт, установен по време на посещението, беше **недоволството на гражданите, свързано със силно забавяната комуникация** от страна на централните правителствени органи във връзка с развитието по отношение на пристанище Ларнака, Арадипу и положението с резервоарите за съхранение на газ. **Напрежението и проблемите в комуникацията, или пълната липса на комуникация, бяха очевидни – както между община Ларнака и пристанищната администрация на Кипър, така и между общината и жителите на Ларнака.** Доказателство за първото е обстоятелството, че кметът на Ларнака научи за продължаването на срока на действие на разрешенията за складиране в пристанище Ларнака едва по време на срещата на делегацията на комисията по петиции с пристанищните органи на Ларнака. Същевременно се приветства **ангажимента, поет от централните правителствени органи, за по-активен диалог и по-прозрачна комуникация с гражданите и с общинските органи** по отношение на

бъдещото градско и промишлено развитие.

Свързаните с околната среда права, признати днес на гражданите, произтичат от широк набор принципи и закони в областта на околната среда, приети на световно равнище и на равнище ЕС. Приета през 1992 г., Декларацията от Рио де Жанейро подчертава в принцип 10, че свързаните с околната среда въпроси се разглеждат по-добре с участието на всички заинтересовани граждани. През 1998 г. този принцип започна да се прилага с подписването на Конвенцията от Орхус¹, която влезе в сила през 2001 г. и беше ратифицирана от Кипър през 2003 г. Правото на обществеността на достъп до информация за околната среда, на участие при вземането на решения и на достъп до правосъдие са трите стълба на Конвенцията от Орхус и държавите – страни по Конвенцията, са длъжни да гарантират и зачитат тези права. В конкретния случай този принцип изглежда нарушен, а липсата на надлежни оценки на въздействието върху околната среда (ОВОС) за проектите (пристанище Ларнака и Арадипу) сочи, че националното законодателство на Кипър е било заобиколено или че транспонирането му не е в съответствие със законодателството на ЕС.

Участието на гражданите, консултациите с обществеността и своевременното предоставяне на необходимата информация относно бъдещите планове за развитие, тоест преди интервенция/започване на строителството, не е лукс, който правителствата не могат да си позволят, а задължение, също както и част от достиженията на правото на ЕС. Недоверието във всяко решение на правителствените или местните органи, дори когато тези решения са благоприятни и потвърждават несъгласието на гражданите с използването на пристанище Ларнака, е резултат от некачествено боравене с информацията от страна на правителствените и местните органи и е евентуално фактор, покачващ напрежението в района и в общинския съвет на Ларнака.

Друга констатация е **очевидната липса на съгласуваност и контрол на процедурите между различните отдели и служби на правителствените органи по отношение на процеса на издаване на разрешения** за схемите за промишлено и градско развитие и произтичащата от това близост на някои промишлени инсталации до жилищни зони, което по принцип не отговаря на съвременните закони относно зонирването, нито на законодателството на ЕС, както е предвидено в директивите „Севезо“; в същото време **разминаването между отчетите, представени от различни централни правителствени органи** по конкретни точки, свързани с процесите на вземане на решения, и изискването за предоставяне на разрешения за посоченото развитие беше поразително.

Липсата на стратегическо планиране на правителствено равнище по един толкова важен въпрос като проучванията на нефтените и газовите залежи също стана очевидно по време на срещите, ориентировъчно доказателство за което беше фактът, че промишленото използване на пристанище като Ларнака е било предпочетено с цел краткосрочни печалби, а след това промишлената дейност е била преместена в Лимасол, въпреки че съоръженията за помощни услуги са останали в Арадипу, близо до Ларнака.

Развитието на даден район следва не само да води до финансова печалба, но и да гарантира същевременно защитата на околната среда и на общественото здраве, и

¹ Конвенция от Орхус за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда.

винаги следва да се търси баланс между двата аспекта. Особеностите на настоящия случай, при който пристанище се намира буквално на сред жилищна зона, прави това съображение още по-важно. Същевременно **значението на обществения интерес като средство за напредък и за опазване на околната среда** е подчертано особено ясно в случая на пристанище Ларнака.

По време на обсъжданията между делегацията и органите на властта, макар и не на равнище министри, както и след посещението на пристанището, **органите ясно посочиха, че нямат намерение да продължат промишленото използване на пристанище Ларнака** и че използването на пристанището в момента е разрешено само за ограничени цели (например съхранение), определени от пристанищната администрация на Кипър. Вносителите на петиции остават загрижени обаче относно евентуални опасни дейности, осъществявани в рамките на пристанището, каквато е била практиката в миналото, независимо дали е издадено подходящо разрешение за въпросните операции, и на последно място, дали те са надлежно контролирани. За последен път разрешението е подновено с писмо на пристанищната администрация на Кипър, адресирано до община Ларнака на 21 септември 2017 г., а именно в деня на срещите на делегацията на комисията по петиции с пристанищната администрация. Вносителите остават въпреки това скептично настроени по отношение на категоричността на решението, че пристанището следва да се използва само за съхранение, тъй като не е ясно какво ще бъде съхранявано там (химикали и сухи и течни отпадъци се съхраняват в пристанище Лимасол, което означава, че такъв би могъл да бъде случаят и с пристанище Ларнака) и за какъв срок е разрешеното продължаване.

По отношение на района на Арадипу изглежда, че са разрешени операции в областта на услугите без предварителна ОВОС в район, който няма необходимата класификация за тях. Това изглежда е станало възможно благодарение на правен инженеринг във връзка с публично-частното участие. Реалният капацитет на местните органи за надлежен контрол на естеството на действително осъществяваните операции изглежда също буди тревога.

На последно място, въпреки че въпросът за преместването на резервоарите за газ и нефт от Ларнака, което поражда очевидна опасност според Директивата „Севезо“, не беше основна тема на петициите, разгледани по време на посещението, **необходимостта те да бъдат преместени беше очевидна и належаща**, какъвто е и ангажиментът по отношение на крайните срокове и ясната комуникация с гражданите от страна на държавните органи. Преместването във Василико изглежда приемливо решение, въпреки сложния си характер. За делегацията остава неясно дали това е краткосрочен или средносрочен план, колко бързо може да бъде изпълнен той и каква е степента на сигурност на неговото изпълнение.

Като има предвид гореизложеното, комисията по петиции отправя следните препоръки към компетентните национални органи:

1. отбелязва особеното значение на реалния, активен диалог с обществеността, когато предложени проекти за промишлено или градско развитие е възможно да окажат въздействие върху общественото здраве или представляват риск за околната среда; подчертава значението на обществения диалог в рамките на по-добрата подготовка на правителствените решения; за тази цел предлага да се

проведе съвместна среща на пристанищния орган, съответните министерства, омбудсмана, главния одитор и вносителите на петиции;

2. препоръчва участието на градския съвет и провеждането на консултации с него, чрез процес на обществен диалог, по всички проекти или дейности, които оказват значително влияние върху пристанището, въпреки че пристанищните органи са подчинени на централното правителство, за да се гарантира осведомеността на гражданите;
3. настоятелно призовава компетентните органи да ускорят процеса на премахване на резервоарите за съхранение на газ и припомня, че решенията за премахването им са взети преди 17 години; призовава компетентните органи да съобщят на гражданите и на съответните общински органи точен срок за приключване на процеса по премахване на резервоарите;
4. изисква компетентните органи да пояснят условията на неотдавнашното разрешение за съоръженията в пристанище Ларнака, и по-специално естеството на разрешените операции; решително насърчава решаването на проблема с недостатъчните инспекции за проверка дали в пристанище Ларнака и в Арадипу се извършват опасни дейности без контрол или необходимото разрешение;
5. препоръчва да се повиши прозрачността и да се оповестява повече информация на гражданите по отношение на бъдещите стратегии за развитие за пристанище Ларнака, Арадипу и други свързани райони, както и за по-голяма прозрачност по отношение на видовете дейности, материали и срокове, включени в тези стратегии;
6. настоятелно призовава правителствените органи да се включат в диалога между различните служби относно процесите и процедурите, които трябва да се следват в контекста на проучването на нефтени и газови залежи, който в крайна сметка да доведе до създаването на стратегически план по този въпрос; отбелязва, че е необходимо да се премине от краткосрочната и частична логика на непосредствената икономическа изгода към всеобхватно дългосрочно стратегическо планиране на развитието на крайбрежието в Ларнака, с акцент върху местната икономическа дейност и туризма в съответствие с нормативната уредба относно опазването на околната среда;
7. изразява загриженост, че съгласно действащото законодателство за дейностите в пристанище Ларнака и в Арадипу не е било задължително да се извърши независима ОВОС, докато нормата е осъществяване на проучване, съдържащо алтернативни решения; счита, че законът за транспониране на Директивата за оценка на въздействието върху околната среда или е бил заобиколен, или сам по себе си е твърде слаб и не е в съответствие с целта на директивата на ЕС; настоятелно призовава в този случай посочената нормативна уредба да бъде преразгледана с цел правилно да се актуализира и доразвие; предлага ясно да се разграничават публичните и частните интереси в проектите и между конкретния вид промишлени дейности, съответно разрешени или забранени в зони с различна класификация;
8. препоръчва въвеждането на по-строги процедури на договаряне за

осъществяването на оценка на риска за околната среда; отбелязва, че това е целесъобразно от гледна точка на осигуряването на по-голямо доверие от страна на гражданите в правителствените решения по чувствителни въпроси, свързани с околната среда, както и на избягването на възможни конфликти на интереси, когато дружества или частни организации, които участват в разработването на проект или инвестират, финансират сами проучването или финансират субекта, на който ще бъде възложено проучването;

9. подчертава, че е важно да се спазват разпоредбите на директивите „Севезо“, включително изготвянето на всеобхватни планове за гражданска защита и надлежното информиране на засегнатото население за протоколите за евакуация в случай на извънредна ситуация, особено в Ларнака, като се има предвид колко близо до къщите са резервоарите и пристанището, и с оглед на определени операции, които се осъществяват в тях;
10. приветства даването на по-голям приоритет на въпросите, свързани с околната среда, в политическия дневен ред на Кипър; счита, че е необходима допълнителна културна промяна, така че да не се вземат решения предварително, а впоследствие да се търсят начини за заобикаляне на правилата относно информирането и участието на обществеността; счита, че предстоящият през 2018 г. задълбочен преглед на зонирването на почвите на острова е добра възможност за въвеждането на подобна промяна в подхода;
11. припомня необходимостта държавите членки да спазват Конвенцията от Барселона от 1995 г. за защита на морската среда и на крайбрежните райони в Средиземноморието и всички протоколи към нея, и по-специално Протокола за комплексно управление на крайбрежните зони в Средиземноморието;
12. отбелязва забележките, направени в докладите на омбудсмана и на главния одитор на Кипър относно нередностите в следваните процедури относно използването на пристанище Ларнака и инсталациите в Арадипу, и въздействието, което тези проекти за развитие са оказали или биха оказали върху местните жители; настоятелно призовава правителствените органи да вземат под внимание повдигнатите в гореспоменатите доклади въпроси и да спазят всички включени в тях препоръки;
13. поема ангажимент да наблюдава призивите на гражданите за действия, що се отнася до бъдещото развитие във връзка с пристанище Ларнака, Арадипу и премахването на резервоарите за съхранение на газ, в случай че се установи противоречие с плановете, представени от националните органи по време на констативната командировка; в същия ред мисли припомня на вносителите, че винаги могат да представят нови петиции на Европейския парламент по този въпрос, в случай че обективни причини оправдават предприемането на подобни стъпки, като комисията по петиции ще ги разглежда и при необходимост ще предприема съответни действия.

Приложение 1: Резюме на получените петиции

Резюме на петиция 1540/2014

Вносителят на петицията възразява срещу създаването на промишлено пристанище в Ларнака. Вносителят на петицията счита, че проектът е в противоречие с Директивата „Севезо“.

Резюме на петиция 1541/2014

Вносителят на петицията се оплаква от извършването на дейности на пристанището и в зоните около Ларнака и изисква всички нефтени и газови резервоари да бъдат преместени, да бъде прекратена работата в пристанището по улесняване на проучванията за нефт и природен газ, да бъдат приложени правилата на Конвенцията от Орхус и на Директивата Севезо II и III и за всеки отделен проект да се направи независима оценка на въздействието върху околната среда, която да се преведе на гръцки и да се публикува в пресата.

Резюме на петиция 1542/2014

Вносителят на петицията решително се противопоставя на разработването на промишлено пристанище в жилищните зони на Ларнака, на основание че то застрашава здравето и безопасността на обитателите и вреди на околната среда.

Резюме на петиция 1543/2014

Петицията се отнася до възражение срещу решението на правителството на Кипър за изграждане на промишлено пристанище за използването на енергия в Ларнака, без да се е консултирало с жителите. Вносителят на петицията счита, че процедурата е в нарушение на Конвенцията от Орхус, както и на нормативни актове на ЕС в областта на околната среда. По този въпрос е било извършено само предварително проучване, което по никакъв начин не се отнася до екологичните и здравните последици от проекта.

Резюме на петиция 1544/2014

Вносителят на петицията изразява протеста си срещу спирането на плавателни съдове за превоз на нефт и газ в морето край град Ларнака, пред пясъчните му брегове и в близост до жилищните райони. Вече е налице постановление на правителството за преместване на плавателните съдове, но то не се спазва. Корабите представляват сериозна опасност за околната среда и са в нарушение на Директивата „Севезо“.

Резюме на петиция 1644/2014

В своята много кратка петиция вносителката на петицията отправя искане отпадъците да не се извозват до Ларнака.

Резюме на петиция 1662/2014

Вносителят на петицията протестира относно извършваните строителни работи на пристанището в центъра на град Ларнака, с цел неговото превръщане в тежкопромишлено пристанище. Той се оплаква, че има планове за извършване на работи

за производство на утайка за сондиране, употреба и складиране на големи количества химикали, за превоз на радиоактивни метали и части и за изпращане на опасни експлозиви на газовите и нефтени сондажни платформи. Също така той посочва, че пристанището е зона, която попада в приложното поле на Директивата „Севезо“, тъй като петролните и газовите дружества са изградили съоръжения на няколкостотин метра, и изразява несъгласието си с решението за изграждане на големи складове в областта на Арадипу (в покрайнините на града на по-малко от километър от жилищния район, само на 700 метра от най-близките къщи) за складиране на големи количества експлозиви и химикали и за складиране, употреба и преместване на радиоактивни елементи за дружествата на пристанището. Той изразява страха си, че здравето и безопасността на жителите и на околната среда ще бъдат компрометирани от замърсяването на почвата, въздуха и морето от просмукващи се химикали и радиоактивност или от възможни инциденти, и се оплаква от промяната на характера на града от тихо туристическо градче в промишлен град. Той призовава за спиране на работите и за извършване на проучване на въздействието върху града и околността.

Резюме на петиция 1665/2014

В своята много кратка петиция вносителят на петицията призовава да не се позволяват токсични отпадъци и химикали в Ларнака, Кипър.

Резюме на петиция 1666/2014

В много кратка петиция вносителят на петицията посочва, че промишлените дейности са забранени в центъра на града, особено дейности във връзка със сондажи за газ. Той осъжда факта, че алчността на малцина заплашва да отрови жителите на Ларнака.

Резюме на петиция 1667/2014

Вносителката на петицията се оплаква, че кипърското правителство е започнало да преустройва пристанището в центъра на града в промишлено пристанище, без да се допита до местните жители или да ги информира. Плановете включват изграждане на фабрика за произвеждане на утайка за добив на газ и за експлозиви, които да бъдат транспортирани през центъра на града до пристанището. Вносителката на петицията посочва също, че не е било извършено проучване за въздействието върху околната среда, което ще имат тези дейности.

Резюме на петиция 1668/2014

Вносителката на петицията възразява срещу изграждането на промишлено пристанище в жилищен район в центъра на Ларнака в близост (по-малко от 100 метра) до домове, тъй като това би изложило на риск здравето и безопасността на живущите, както и околната среда.

Резюме на петиция 1829/2014

В един изключително кратък текст вносителят на петицията, който живее в Ларнака, отправя искане да бъде спряно разрушаването на околната среда, за да могат хората да живеят свободно в чиста околна среда.

Резюме на петиция 1830/2014

В изключително кратък текст вносителят на петицията, който живее в Ларнака, отправя искане да се прекрати замърсяването на околната среда.

Резюме на петиция 0144/2016

Вносителката на петицията изразява недоволството си от липсата на отговор от Европейската комисия по жалба срещу правителството на Кипър, внесена преди повече от година, във връзка с нарушения на правото на Общността относно защитата на околната среда и безопасността на гражданите от съоръжения на тежката промишленост в пристанището на Ларнака. Това се прави при пълно незначитане на здравето, определянето на зони, околната среда, закона и съдебните процедури. Това представлява явно нарушение на правата на човека и Конвенцията от Орхус. Гражданите също така са предприели съдебни действия на местно ниво, по които се очаква решение. Междувременно положението изглежда се влошава още повече, тъй като рискът за жителите нараства; неотдавна в същия район са се появили две нови фабрики – за преработване на злато и за производство на биоенергия. Гражданите считат, че това е доказателство за усилията на централните и местните органи на управление незаконно да превърнат района в зона на тежка промишленост. Вносителката на петицията подчертава, че времето е от съществено значение и призовава за незабавна намеса на ЕС.